Davlat ramzlari — g‘ururimiz, o‘zligimiz, ildizimiz

Mashg‘ulotning maqsadi

O‘quvchilarga O‘zbekiston Respublikasining Davlat bayrog‘i, Davlat gerbi va Davlat madhiyasi mamlakatimiz mustaqilligi, xalqimizning milliy o‘zligi va tarixiy xotirasini ifodalovchi davlat ramzlari ekanini tushuntirish; mavzuga doir videokontent asosida ramzlarning mazmuni va davlat hayotidagi o‘rni haqida dastlabki tasavvur hosil qilish; “Davlat ramzlarini hurmat qilish — Vatanga hurmat” degan tushunchani shakllantirish; videokontentni diqqat bilan ko‘rish, tahlil qilish va o‘z nuqtayi nazarini asoslab bayon etish ko‘nikmalarini rivojlantirish.

Kutilayotgan natijalar

Mashg‘ulot yakunida o‘quvchilar davlat ramzlari — bayroq, gerb va madhiyaning nima ekanini va nima uchun hurmat qilinishini o‘z so‘zlari bilan izohlay oladilar. Ular ko‘rilgan videokontent mazmunini bayon qilib, unga o‘z munosabatini asoslab bildiradilar, davlat ramzlariga hurmatni Vatanga daxldorlik va fuqarolik mas’uliyati bilan bog‘laydilar. Guruhda hamkorlikda ishlash, turli fikrlarni tinglash va umumiy xulosaga kelish ko‘nikmalari rivojlanadi; milliy g‘urur, Vatanga muhabbat va ramzlarga hurmat qadriyatlari mustahkamlanadi.

Shior: “Ramzlarimiz — g‘ururimiz, o‘zligimiz, ildizimiz!”

I. Texnologik xarita

Ko‘rsatkich	Mazmuni
Davomiyligi	45 daqiqa
Mashg‘ulot turi	Interaktiv tarbiyaviy mashg‘ulot (mavzuga doir videokontent muhokamasi)
Asosiy maqsad	O‘quvchi davlat ramzlari haqida tayyor ma’lumotni shunchaki eshitmaydi — videokontent asosida ularni tahlil qiladi, ularga munosabat bildiradi va ramzlarga hurmatni kundalik hayotda ko‘rsatishning bitta aniq qadamini belgilaydi
Metodlar	Dastlabki fikrlar so‘rovi, yo‘naltirilgan tomosha, “Uch savol” muhokamasi, “Ramzlar bekatlari”, kichik guruhlarda ishlash, ijodiy mini-topshiriq, “Bir jumla” refleksiyasi
Jihozlar	Proyektor yoki ekran, ovoz uskunasi, oldindan ko‘rib chiqilgan va sinov qilingan mavzuga doir video (3–5 daqiqa), davlat ramzlarining tasvirlari (bayroq, gerb) va madhiya yozuvi, tarqatma materiallar, bekat kartochkalari va “Ramz pasporti” varaqlari, A3 qog‘oz va flomasterlar, stikerlar, “Oilaviy suhbat varag‘i”

II. Mashg‘ulotning borishi

1. Tashkiliy qism va davlat ramzlariga hurmat — 4 daqiqa

O‘qituvchi: Assalomu alaykum, aziz o‘quvchilar! Barchangizni ko‘rib turganimdan xursandman. Mashg‘ulotni, odatdagidek, Vatanimiz ramzlariga hurmat bilan boshlaymiz. Iltimos, hammamiz o‘rnimizdan turamiz.

(Davlat madhiyasi yangraydi yoki sinfda davlat ramzlari — bayroq va gerb ko‘rsatilib, ularning ma’nosi qisqa eslatiladi. So‘ng o‘quvchilar o‘rinlariga o‘tiradilar.)

O‘qituvchi: Bu oydagi mashg‘ulotlarimiz mavzusi — “Davlat ramzlari — g‘ururimiz, o‘zligimiz, ildizimiz!”. Biz Davlat bayrog‘i, gerbi va madhiyasi haqida gaplashamiz. Bugun mavzuga doir videokontentni birgalikda ko‘ramiz, uni tahlil qilamiz va ramzlarimiz bizga nimani anglatishini o‘zimiz aniqlaymiz.

2. Qiziqish uyg‘otish va dastlabki fikrlar — 5 daqiqa

O‘qituvchi: Avval kayfiyatimizni bilib olaylik. Mana bu savolga ovoz chiqarmay, qo‘l ko‘tarib javob bering.

– Davlat ramzlari deganda nimalarni tushunasiz? Uchta ramzni ayting.

– Bayroqni, gerbni yoki madhiyani qayerda va qachon ko‘rgansiz yoki eshitgansiz?

– Nima uchun ular tantanali tadbirlarda, bayramlarda va sport musobaqalarida namoyish etiladi, deb o‘ylaysiz?

(3–4 nafar o‘quvchining qisqa javoblari tinglanadi. O‘qituvchi javoblarni baholamaydi, faqat rag‘batlantiradi.)

O‘qituvchi: Ko‘ryapsizmi, ramzlarni hammamiz ko‘rganmiz va eshitganmiz. Endi esa videoni oddiy tomoshabin emas, tadqiqotchi ko‘zi bilan ko‘ramiz. Videoni ko‘rayotganda uchta narsaga e’tibor bering.

(Doskaga yoki ekranga yo‘naltiruvchi savollar yoziladi: 1) Videoda qaysi ramz yoki ramzlar haqida so‘z boradi? 2) Qaysi lavha sizga eng kuchli ta’sir qildi? 3) Videodan ramzlarga munosabat haqida nimani angladingiz?)

3. Videokontent namoyishi — 5 daqiqa

O‘qituvchi: Endi diqqat bilan tomosha qilamiz. Video tugagach, uni birgalikda muhokama qilamiz.

4. Video muhokamasi: “Bilish – Munosabat – Amal” — 10 daqiqa

O‘qituvchi: Barakalla, diqqat bilan tomosha qildingiz! Endi muhokamaga o‘tamiz. Bunda to‘g‘ri yoki noto‘g‘ri javob yo‘q — muhimi, fikringizni asoslab aytishdir. Muhokamani uch bosqichda olib boramiz.

O‘quvchilardan videoni ketma-ketlikda so‘zlab berish so‘raladi.

– Videoda nimalar ko‘rsatildi? Uch-to‘rtta gap bilan aytib bering.

– Videoda qaysi ramz yoki uning qaysi qismi (rang, timsol, so‘z) tilga olindi?

– Qaysi lavha sizning e’tiboringizni ko‘proq tortdi?

2-bosqich. “Uch savol” (Munosabat). Har bir o‘quvchi quyidagi uch savoldan birini tanlab javob beradi.

– Videoni ko‘rganingizda qanday his-tuyg‘u paydo bo‘ldi? Nima uchun?

– Videodagi qahramonlarning ramzlarga munosabati to‘g‘ri edimi? Fikringizni asoslab bering.

– Nima uchun davlat ramzlariga hurmat Vatanga hurmat hisoblanadi?

(O‘qituvchi turli, asoslangan fikrlarni tinglash uchun sharoit yaratadi. Fikrlar bir-biriga mos kelmasa, ularni qarama-qarshi qo‘ymasdan, “Yana kim boshqacha o‘ylaydi?” deb so‘raydi. Hech bir o‘quvchi o‘z shaxsiy hayotini aytishga majburlanmaydi.)

3-bosqich. “Hayotimga bog‘layman”

– Bu videodan bizning sinfimiz, maktabimiz yoki oilamiz nimani o‘rganishi mumkin?

– Ramzlar bizni birlashtira olishini hayotimizning qaysi jabhalarida ko‘rishimiz mumkin? Kamida bitta aniq holatni ayting.

O‘qituvchi: Xo‘sh, xulosa qilaylik: video bizga davlat ramzlari haqida nimani ko‘rsatdi va biz bundan nimani olamiz? Bir-ikki kishi fikrini aytsin.

5. “Ramzlar bekatlari” — guruhlarda izlanish (10 daqiqa)

O‘qituvchi: Endi sinfni 4 ta guruhga bo‘lamiz. Bugun biz ramzlar sayohatiga chiqamiz: har bir guruh bitta “bekat”da ishlaydi, o‘z bekatidagi sirlarni aniqlaydi va hamma bilan bo‘lishadi.

Bekat	Guruh topshirig‘i (tarqatma material asosida)
1-bekat. “Bayroq”	Ranglar, yarim oy va yulduzlarni ko‘rib chiqing. Ular nimani anglatishi mumkin? Siz uchun qaysi biri eng ma’noli va nima uchun?
2-bekat. “Gerb”	Humo qushi, quyosh, tog‘lar, daryolar, bug‘doy boshoqlari va paxta shoxlarini toping. Har bir timsol yurtimiz haqida nimani aytadi?
3-bekat. “Madhiya”	Madhiya mazmunidagi asosiy g‘oyalarni (Vatanga muhabbat, orzu-intilish, g‘urur) aniqlang. Uni tinglash va kuylash odobi qanday?
4-bekat. “Ramz bayramda”	Ramzlar bayramlarda, sport musobaqalarida, xalqaro tadbirlarda va rasmiy marosimlarda qanday namoyon bo‘ladi? Misollar keltiring.

Har bir guruh o‘z natijasini “Ramz pasporti”ga yozadi:

“Ramz pasporti”	
Ramz nomi	
Asosiy belgilari	(kamida 3 ta)
Nimani anglatadi	(o‘z so‘zingiz bilan)
Qayerda uchratamiz	(2 ta misol)
Bizga ma’qul bo‘lgan jihat	(bitta gap)

O‘qituvchi: Guruhda har kim o‘z fikrini aytsin. Birinchi bo‘lib jim o‘tirgan do‘stingizga so‘z bering. Guruh rahbari fikrlarni yozib boradi, taqdimotchi esa natijani sinfga aytib beradi.

(Guruh ishi 6 daqiqa, taqdimotlar (har bir guruhdan 30–40 soniya) 4 daqiqa. O‘qituvchi guruhlar orasida yurib, yo‘naltiruvchi nazoratni saqlaydi. Ramzlarning ma’nosi haqidagi guruh xulosalari yakunda o‘qituvchi tomonidan rasmiy ma’lumot bilan to‘ldiriladi. 6–8-sinflarda bekatlar o‘rtasida guruhlar aylanishi mumkin, 5-sinfda har bir guruh bitta bekatda ishlaydi.)

6. Ijodiy mini-topshiriq: “Mening qadamim” — 8 daqiqa

O‘qituvchi: Endi har birimiz bugungi mavzudan olgan xulosamizni ijodiy shaklda ifodalaymiz.

Sinf	**Topshiriq shakli**
5-sinf	Videoning eng ta’sirli lavhasini yoki o‘zi yoqtirgan ramzni rasm, sxema shaklida chizish va ostiga bitta gap yozish
6-sinf	“Ramzlarni taqqoslaymiz”: bayroq, gerb va madhiyaning o‘xshash hamda farqli jihatlarini Venn diagrammasi yoki jadvalda ko‘rsatish
7-sinf	“Men ramzlarimizni asrayman”: ramzlarga hurmatni kundalik hayotda ko‘rsatishning 5 ta aniq usulini dalillar bilan yozish
8-sinf	“Nima uchun davlat ramzlarini hurmat qilamiz?” mavzusida 2–3 daqiqalik og‘zaki chiqish yoki infografika tayyorlash

(Ishlar doskaga yoki “Bizning xulosalarimiz” burchagiga osiladi. 2–3 nafar o‘quvchi o‘z ishini taqdim etadi.)

7. Xulosa va refleksiya — 3 daqiqa

O‘qituvchi: Bugungi mashg‘ulotni yakunlaymiz. Har bir o‘quvchi bitta gapni davom ettiradi:

– “Bugun men davlat ramzlari haqida shuni angladimki, ...”

– “Ramzlarga hurmatni men shunday ko‘rsataman: ...”

(Refleksiya uchun “Fikr svetofori” usulidan foydalanish mumkin: yashil — hammasini tushundim, sariq — qisman tushundim, qizil — savollarim bor. O‘quvchilar o‘z rangdagi stikerni doskaga yopishtiradilar.)

O‘qituvchi: Barakalla! Esda tuting: davlat ramzlarini hurmat qilish — Vatanga hurmat. Ko‘rgan narsamizni o‘ylab, his qilib, to‘g‘ri xulosa chiqarishga o‘rganish ham katta mahorat. Faol qatnashganingiz uchun rahmat!

Uyga vazifa

Dasturga muvofiq, noyabr oyining 2-haftasi oila a’zolari davrasida mavzuga doir videokontentni tahlil qilib kelishga qaratilgan. O‘quvchiga “Oilaviy suhbat varag‘i” beriladi. U mashg‘ulotda ko‘rilgan videokontentni (yoki o‘qituvchi tavsiya qilgan videoni) oila a’zolari bilan birga ko‘radi yoki ularga so‘zlab beradi va quyidagi savollarga yozma javob tayyorlaydi:

a) Davlat ramzlari deganda siz nimani tushunasiz va ular siz uchun nimani anglatadi?

b) Ko‘rilgan videokontent sizda qanday taassurot qoldirdi?

c) Davlat bayrog‘i, gerbi yoki madhiyamiz bilan bog‘liq qaysi xotira yoki voqea esingizda qolgan?

d) Oilamiz bu videodan qanday xulosa chiqardi? (Bir-ikki gap bilan izohlang.)

Metodik izoh: Noyabr oyining 2-haftasidagi “Kelajak soati” mashg‘uloti (Munosabat) mana shu oilaviy javoblar va videokontent tahlilini mashg‘ulotda muhokama qilish asosida tashkil etiladi, shu bois varaqlarni saqlab, o‘sha mashg‘ulotga olib kelish tayinlanadi.